

Lausuntopyyntö hallintarekisteröidyille osakkeille maksettavan osingon TRACE-mallin kehittämistarpeista

Johdanto

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelmaan sisältyvän kirjauksen mukaan hallintarekisteröidyille osakkeille maksettavien osinkojen TRACE-mallin kehittämistarpeet selvitetään.

Kehittämistarpeiden selvittämiseksi valtiovarainministeriö pyytää asianosaisia ja asiantuntijoita lausumaan kokemuksistaan ja näkemyksiään vuonna 2021 käyttöön otetusta TRACE-mallista. Lausunnoissa ja kehittämis ehdotuksissa pyydetään ottamaan huomioon EU:ssa toukokuussa 2024 hyväksytty FASTER-direktiivi.

Tausta

TRACE-malli

Kyseessä on vuonna 2019 voimaansaatettu ja vuoden 2021 alusta sovellettavaksi tullut malli hallintarekisteröidyille osakkeille maksettujen osinkojen lähdeverotuksen oikeellisuuden tehostamiseksi. TRACE on vapaaehtoinen malli, jonka avulla säilyttäjä voi saada sijoittaja-asiakkailleen verosopimusetuudet osinkoa maksettaessa. Verosopimusetuudet osinkoa maksettaessa voi edelleen saada myös toimittamalla liikkeeseenlaskijalle ennen osingonjakoa riittävät selvitykset oikeudesta alennettuun verokantaan. Ennen lähdeverolain muutosta tätä vaihtoehtoa sovellettiin noin puoleen kaikista hallintarekisteröidyille osakkeille maksetuista osingoista. Lisäksi lähdeverolain mukainen yleinen palautusmenettely on lähdeverovelvollisten käytettävissä.

Uudistetun lainsäädännön soveltaminen edellyttää arvopapereiden säilyttäjien rekisteröitymistä Verohallinnon pitämään julkiseen säilyttäjärekisteriin, jotta verosopimusetuudet voitaisiin myöntää rekisteröidyn säilyttäjän antamien tietojen perusteella osinkoa maksettaessa.

Rekisteröitynyt säilyttäjä voi osingonmaksuhetkellä ilmoittaa säilyttäjaketjun kautta hallitsemiensa osakkeiden määrän lisäksi alennetun lähdeverokannan mukaisen veron. Tällöin rekisteröityneen säilyttäjän asiakkaana oleva sijoittaja saa verosopimusetuudet heti osinkoa maksettaessa, eikä joudu tekemään erillistä palautushakemusta.

Rekisteröityneen säilyttäjän on tunnistettava asiakkaansa ja varmistettava, että sijoittajalla

on oikeus alennettuun verokantaan. Osakkeenomistajan tulee antaa rekisteröityneelle säilyttäjälle osingonsaajan itse antama ilmoitus (Investor Self-Declaration - ISD) ja vahvistaa siinä olevat tiedot oikeaksi. Rekisteröityneen säilyttäjän on varmistettava, että itse annettu ilmoitus on riittävän luotettavasti dokumentoitu ja johdonmukainen säilyttäjän hallussa olevien muiden osingon saajaa koskevien tietojen kanssa.

Rekisteröitynyt säilyttäjä sitoutuu raportoimaan vuosittain niiden osingonsaajien tiedot, joihin on sovellettu alennettua verokantaa sekä osingon maksuhetken välitystiedot. Tiedot annetaan Verohallinnolle standardoidulla skeemalla osingon maksua seuraavan vuoden tammikuun loppuun mennessä. Jos alennettua verokantaa ei sovelleta eikä Verohallinto saa loppusaajatietoja, verokanta on 35 prosenttia.

FASTER-direktiivi

Komissio antoi kesäkuussa 2023 direktiiviehdotuksen ylimääräisten lähdeverojen nopeammasta ja turvallisemmasta alentamisesta. Euroopan unionin neuvosto hyväksyi direktiivin joulukuussa 2024. Direktiivi on saatettava kansallisesti voimaan vuoden 2028 loppuun mennessä, ja sääntöjä on alettava soveltaa vuoden 2030 alusta lukien.

Komission ehdotus perustui hyvin pitkälti Suomen soveltamaan TRACE-malliin. Direktiivi poikkeaa Suomen mallista mm. seuraavasti:

- Siinä on verotuksellista kotipaikkaa koskeva yhteinen digitaalinen todistus (eTRC).
- Direktiivin soveltamisalaan kuuluu julkisen kaupankäynnin kohteena olevista osakkeista saatavien osinkojen lisäksi jäsenvaltion niin halutessa myös joukkovelkakirjoista saatavat korot.
- Säilyttäjän on raportoitava loppusaajatiedot osinkojen maksua seuraavan toisen kuukauden loppuun mennessä.
- Edellytykset täyttävän jäsenvaltion on annettava verosopimusetuudet joko osinkoa maksettaessa (Relief at Source) tai nopeutetun palautuksen mallilla (Quick Refund), taikka näiden yhdistelmällä.
- Suurille toimijoille on pakollinen rekisteröityminen.

FASTER-direktiivin käyttöönotto edellyttää joitain muutoksia Suomen lainsäädäntöön ja nykyisin noudattamaan malliin.

Tavoitteet

Selvityksen tavoitteena on luoda kuva siitä, mitä vaikutuksia lainmuutoksella on ollut sekä tunnistaa sovelletussa TRACE-mallissa olevia puutteita ja mahdollisia kehitystarpeita. Tarkoituksena on myös tunnistaa käytössä olevan mallin hyviä puolia, koska saatu palaute otetaan huomioon myös sisällytettäessä FASTER-direktiiviä osaksi Suomen lainsäädäntöä. FASTER-direktiivi asettaa osaltaan reunaehdot Suomen soveltaman TRACE-mallin kehittämiseksi.

TRACE-mallin käyttöönoton tavoitteena oli varmistaa, että hallintarekisteröityjen osakkeiden omistajille maksetuista osingoista peritään aina oikeamääräinen vero. Hallituksen esityksessä arvioitiin mallin tehostavan verovalvontaa ja palautushakemusten käsittelyä.

Lisäksi sen katsottiin selkeyttävän verovastuuta eri toimijoiden välillä.

Lähdeverolain muutos toi rekisteröityneelle säilyttäjälle laajan raportointivelvollisuuden. Raportointivelvollisuus tukeutui pitkälti jo tuolloin käytössä olleisiin toimintamalleihin ja instrumentteihin, joita sovelletaan rahanpesun estämisessä ja finanssilitietojen vaihdossa. Tästä huolimatta se lisäsi säilyttäjien hallinnollista taakkaa. Valtiovarainministeriö on kiinnostunut kuulemaan, miten tätä taakkaa voitaisiin keventää heikentämättä Verohallinnolle raportoitavan tiedon laatua ja ottaen huomioon FASTER-direktiivin jäsenvaltioita pakottavat säännökset.

Lainmuutoksen valmistelun aikana esitettiin monenlaisia käsityksiä siitä, mitkä ehdotetun lainsäädännön vaikutukset tulisivat olemaan. Useissa lausunnoissa oltiin hyvin huolissaan muutoksen haitallisista vaikutuksista Suomen pääomamarkkinoiden toiminnalle. Valtiovarainministeriö pyytää lausunnonantajia arvioimaan, ovatko ja jos, niin missä määrin tällaiset vaikutukset toteutuneet lakimuutoksen takia.

Lausunnonantajia pyydetään ottamaan huomioon kehitysehdotuksissaan FASTER-direktiivin vaikutukset ja sen jäsenvaltioita velvoittava luonne. Lisäksi pyydetään lausumaan FASTER-direktiivin mahdollisista vaikutuksista Suomen arvopaperimarkkinoiden toimintaan ja suomalaisten sijoittajien asemaan.

Selvityksen on tarkoitus valmistua vuoden 2025 aikana.

Lausuntoa pyydetään jakelussa mainittujen lisäksi myös Association of Global Custodians – AGC ja Association of Qualified and Authorised Intermediaries - AQAI -nimisiltä toimijoilta.

Vastausohjeet vastaanottajille

Lausunnot pyydetään antamaan vastaamalla lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuun lausuntopyyntöön viimeistään perjantaina 31.1.2025. Lausuntoa ei tarvitse lähettää erikseen sähköpostitse tai postitse.

Myös jakelulistan ulkopuoliset tahot voivat halutessaan antaa lausuntonsa.

Lausunnon antaakseen vastaajan tulee rekisteröityä ja kirjautua lausuntopalvelu.fi:hin. Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelu.fi:n sivulta Ohjeet -> Käyttöohjeet. Palvelun käyttöönoton tukea voi pyytää osoitteesta lausuntopalvelu.om@gov.fi.

Kaikki annetut lausunnot ovat julkisia ja julkaistaan lausuntopalvelu.fi:ssä.

Aikataulu

Lausunnot pyydetään antamaan vastaamalla lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuun lausuntopyyntöön viimeistään perjantaina 31.1.2025.

Valmistelijat

Jakelu:

Arvopaperimarkkinayhdistys ry
Directors' Institute Finland – Hallitusammattilaiset ry
Dosentti Marianne Malmgrén
Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
Elinkeinoelämän valtuuskunta
Euroclear Finland Oy
Finanssiala ry
Finanssivalvonta
Finnwatch ry
Keskuskauppakamari
Nasdaq OMX Helsinki Oy
OP Ryhmä
Osakesäästäjien Keskusliitto
Poliisihallitus
Professori Juha Lindgren
Professori Marjaana Helminen
Professori Reijo Knuutinen
Pääomasijoittajat ry
Pörssisäätiö
Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK
Suomen Asianajajaliitto
Suomen Pankki
Suomen Veroasiantuntijat ry
Syyttäjälaitos
Teknologiateollisuus ry
Tietosuojavaltuutettu
Työ- ja elinkeinoministeriö
Työeläkevakuuttajat TELA ry
Työelämäprofessori Timo Viherkenttä
Ulosottolaitos
Verohallinnon Harmaan talouden selvitysyksikkö
Verohallinto
Veronmaksajain Keskusliitto ry

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Joiniemi Harri
Valtiovarainministeriö

Joiniemi Harri
Valtiovarainministeriö